

Roczny plan wyników z wymaganiami

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia		Wymagania	
	poziom podstawowy Uczeń:	poziom rozszerzający Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:	poziom dopełniający Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:	
I. PODSTAWY ŻYCIA SPOŁECZNEGO				
I.1. Człowiek istotą społeczną				
I.1	<ul style="list-style-type: none"> ▪ model osobowości człowieka ▪ socjalizacja ▪ więzi i grupy społeczne ▪ role społeczne ▪ normy społeczne ▪ podziały i wykluczenie społeczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługując się wybranym przykładem, wyjaśnia, co to znaczy, że człowiek jest istotą społeczną ▪ podaje przykłady grup społecznych ▪ identyfikuje role społeczne, które sam odgrywa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyodrębnia sfery tworzące model osobowości człowieka ▪ charakteryzuje kryteria wyodrębniania grup społecznych ▪ wyjaśnia, na czym polega konflikt ról społecznych ▪ rozróżnia rodzaje norm społecznych ▪ wymienia kategorie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia różnicę między socjalizacją pierwotną a wtórną ▪ wyjaśnia różnicę między pozytywną a negatywną grupą odniesienia ▪ podaje przykłady konfliktu norm społecznych
2. Szanse i zagrożenia dobra wspólnego				
I.2	<ul style="list-style-type: none"> ▪ antyczne i chrześcijańskie rozumienie dobra wspólnego ▪ pojęcie dobra wspólnego w różnych doktrynach politycznych ▪ pojęcie dobra wspólnego w katolickiej nauce społecznej ▪ pojęcie społeczeństwa obywatelskiego ▪ totalitaryzm i autorytaryzm jako zagrożenie dla dobra wspólnego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługując się wybranym przykładem, wyjaśnia różnicę między liberalizmem a konserwatyzmem w sprawie rozumienia dobra wspólnego ▪ identyfikuje organizacje pozarządowe i fundacje jako elementy społecznego społeczeństwa obywatelskiego ▪ wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pro publico bono</i> oraz <i>non profit</i> ▪ wymienia historyczne przykłady państw totalitarnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje antyczne i chrześcijańskie rozumienie dobra wspólnego ▪ wyjaśnia istotę dobra wspólnego w katolickiej nauce społecznej ▪ wyjaśnia różnicę między organizacją pozarządową a fundacją ▪ łączy właściwe doktryny polityczne z historycznymi państwami totalitarnymi 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje antyczne i chrześcijańskie rozumienie dobra wspólnego ▪ porównuje rozumienie dobra wspólnego w katolickiej nauce społecznej oraz w wybranych doktrynach politycznych ▪ wykazuje, że totalitaryzm i autorytaryzm są zagrożeniem dla dobra wspólnego
3. We wspólnocie rodzinnej i samorządowej				
I.3, I.4 VI.3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ główne funkcje rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozróżnia główne funkcje rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega etos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje, że rodzina służy

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy Uczeń:	poziom rozszerzający Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:	poziom dopełniający Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:
I.3, I.4 VI.3 cd.	<ul style="list-style-type: none"> rodzina w tradycji europejskiej krzys współczesnej rodziny rodzina w świetle polskiego prawa pojęcie wspólnoty samorządowej istota zasady pomocniczości 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy tradycyjnego modelu rodziny wymienia warunki zawarcia małżeństwa w prawie polskim wyjaśnia, na czym polega zasada pomocniczości 	<ul style="list-style-type: none"> rodziny w tradycji europejskiej omawia przepisy Konstytucji RP dotyczące rodziny wyjaśnia różnicę między rodzem a separacją podaje przykład społeczności lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> realizacji życia społecznego ludzi ocenia kierunki przemian społecznej rodziny wskazuje na związek zasady pomocniczości z katolicką nauką społeczną
I.3 I.5	4. Wspólnota państwa i narodowa <ul style="list-style-type: none"> cechy państwa funkcje państwa państw jednolite i złożone cechy narodu postawy związane z przynależnością do wspólnoty narodowej problemy współczesnego patriotyzmu Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne funkcje państwa rozdziela państwo jednolite od państwa złożonego podaje przykłady postaw patriotycznych i niepatriotycznych 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela suwerenność wewnętrzną państwa od jego suwerenności zewnętrznej charakteryzuje główne funkcje państwa wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od szowinizmu i kosmopolityzmu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym różni się naród w znaczeniu politycznym i w znaczeniu etnicznym wskazuje, że państwo i wspólnota narodowa służą realizacji życia społecznego ludzi ocenia współczesny patriotyzm Polaków
I.6	5. Demokracja we współczesnych systemach ustrojowych <ul style="list-style-type: none"> główne formy demokracji bezpośredniej monarchia a republika istota trójpodziału władzy zasady prawa wyborczego formy państwa demokratycznego ze względu na zależność między organami władzy wykonawczej i ustawodawczej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia różnicę między demokracją bezpośrednią i pośrednią wymienia zasady prawa wyborczego wyjaśnia, na czym polega zasada trójpodziału władzy w państwie demokratycznym rozdziela monarchię od republiki 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje główne formy demokracji bezpośredniej podaje przykłady współczesnych monarchii i republik charakteryzuje zasady prawa wyborczego wyjaśnia różnicę między systemem parlamentarnym a prezydenckim, podaje przykłady państw z systemem parlamentarnym i prezydenckim 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje większościową i proporcjonalną ordynację wyborczą charakteryzuje system parlamentarny i prezydencki wskazuje, że trójpodział władzy jest warunkiem funkcjonowania ustroju demokratycznego
I.7 VI.3	6. Prawa człowieka i obywatela <ul style="list-style-type: none"> źródła praw człowieka charakter oraz zakres praw 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy praw i wolności człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje antyczne i chrześcijańskie źródła praw człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia związek praw człowieka i obywatela z dziedzic

I.7 VI.3 cd.	<ul style="list-style-type: none"> i wolności człowieka podstawowe prawa i obowiązki obywateli RP konstytucyjny katalog praw i wolności człowieka i obywatela w Konstytucji RP przykłady szczegółowego ujęcia praw i wolności 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady praw oraz wolności człowieka i obywatela zawartych w Konstytucji RP wymienia konstytucyjne obowiązki dotyczące obywateli RP oraz wszystkich osób przebywających na jej terytorium 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy praw i wolności człowieka rozróżnia prawa osobiste, polityczne oraz ekonomiczne, społeczne i kulturalne zawarte w Konstytucji RP 	<ul style="list-style-type: none"> twem cywilizacji zachodniej rozróżnia generacje praw człowieka charakteryzuje wybrane prawa człowieka i obywatela zawarte w Konstytucji RP postępując się wybranymi przykładami, określa granice praw człowieka i obywatela
I.8 VI.3	<p>7. Ochrona naszych praw</p> <ul style="list-style-type: none"> organizacja sądownictwa w Polsce ochrona praw w postępowaniu karnym i cywilnym ochrona praw w postępowaniu administracyjnym rola Trybunału Konstytucyjnego i Rzecznika Praw Obywatelskich w ochronie praw możliwość ochrony praw przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega postępowanie dwuinstancyjne w Polsce wymienia sądowe środki ochrony praw człowieka w Polsce podaje przykłady decyzji administracyjnych podaje główne zadanie Rzecznika Praw Obywatelskich 	<ul style="list-style-type: none"> postępując się schematem, charakteryzuje organizację sądownictwa w Polsce omawia działalność Rzecznika Praw Obywatelskich określa warunki ważności decyzji administracyjnych wyjaśnia, kto i kiedy może zwracać się o pomoc do Trybunału Konstytucyjnego wymienia przykładowe instytucje władzy i administracji publicznej, które powinny stać na straży naszych praw 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposoby odwoływania się od orzeczeń sądowych i decyzji administracyjnych wymienia przykłady organizacji pozarządowych, które wspierają ochronę praw człowieka określa warunki ważności decyzji administracyjnych wyjaśnia znaczenie skargi konstytucyjnej wyjaśnia, kto i kiedy może zwracać się o pomoc do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka
II. KSZTAŁTOWANIE POWOJENNEGO ŚWIATA				
II.1	<p>8. Podstawy powojennego świata</p> <ul style="list-style-type: none"> polityczne konsekwencje drugiej wojny światowej społeczne i gospodarcze następstwa wojny kulturowe skutki wojny potraktki działalności ONZ problem niemiecki wyzwalanie się kolonii utworzenie państwa Izrael 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polegał dwubiegunowy układ sił w powojennym świecie oraz ład jałtański podaje przykłady społecznych, gospodarczych i kulturowych skutków drugiej wojny światowej wymienia główne decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec wyjaśnia, w jakim celu została utworzona ONZ 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje przykłady społecznych, gospodarczych i kulturowych skutków drugiej wojny światowej postępując się mapką, wskazuje zasięg i etapy dekolonizacji w Azji Południowo-Wschodniej wyjaśnia cel i charakter procesu norymberskiego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne przyczyny dekolonizacji wyjaśnia, jaką rolę w działalności ONZ miała odgrywać Rada Bezpieczeństwa postępując się mapką, wykazuje, że utworzenie państwa Izrael stało się przyczyną konfliktu na Bliskim Wschodzie

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
		Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:		
II.2	9. Początki zimnej wojny <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapadanie żelaznej kurtyny ▪ podział Niemiec ▪ gospodarczy i polityczny podział Europy ▪ utworzenie ChRL ▪ wojna w Korei 	Uczeń:		
II.4		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje główną przyczynę zimnej wojny ▪ wyjaśnia termin <i>żelazna kurtyna</i> ▪ posługując się mapką, wskazuje granice między państwami zachodnimi a blokiem wschodnim ▪ wymienia nazwy organizacji militarnych po obu stronach żelaznej kurtyny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przejawy sowietyzacji państw bloku wschodniego bezpośrednio po zakończeniu drugiej wojny światowej ▪ podaje główną przyczynę podziału Niemiec ▪ wyjaśnia przyczyny i następstwa planu Marshalla ▪ posługując się mapką, charakteryzuje sytuację na Dalekim Wschodzie po zakończeniu drugiej wojny światowej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługując się mapką, wyodrębnia etapy tworzenia dwóch państw niemieckich ▪ wyjaśnia, co oznaczała doktryna Trumana ▪ ocenia znaczenie objęcia władzy w Chinach przez komunistów ▪ wyjaśnia przyczyny i następstwa wojny w Korei
II.5	10. Powojenne wyzwania dla Polaków <ul style="list-style-type: none"> ▪ polityka Stalina wobec walczącej Polski ▪ kraj i ludzie w nowych granicach ▪ zmiany sytuacji politycznej ▪ sytuacja gospodarcza ▪ walka i terror ▪ sfalszowane referendum i wybory 			
II.6 II.7		<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługując się mapką, wskazuje zmiany granic Polski po zakończeniu drugiej wojny światowej ▪ wymienia gospodarcze i społeczne skutki drugiej wojny światowej dla Polski ▪ podaje przykłady sprzeciwu i oporu wobec władzy komunistycznej w latach 1945–1947 ▪ wyjaśnia, kim byli „żołnierze wyklęci” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje gospodarcze i społeczne skutki drugiej wojny światowej dla Polski ▪ wymienia główne siły polityczne w Polsce po zakończeniu drugiej wojny światowej ▪ charakteryzuje różne reakcje społeczeństwa polskiego na rządzących komunistów, uwzględniając postawę sprzeciwu i oporu ▪ wymienia najważniejsze metody sowietyzacji Polski w latach 1945–1947 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyodrębnia główne etapy przemówienia władzy w Polsce przez komunistów w latach 1945–1947 ▪ charakteryzuje najważniejsze mechanizmy sowietyzacji Polski w latach 1945–1947 ▪ ocenia gospodarcze i społeczne skutki drugiej wojny światowej dla Polski
II.6 II.7 II.8	11. Nasilanie sowietyzacji Polski <ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzenie PZPR ▪ nasilanie terroru ▪ podstawy ustrojowe PRL 			
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przejawy oporu wobec terroru stosowanego przez władzę komunistyczną 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje metody sowietyzacji Polski w latach 1948–1956 ▪ posługując się schematem, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje, że utworzenie PZPR i uchwalenie Konstytucji PRL było końcowym etapem przej-

<p>II.6 II.7 II.8 cd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prześladowanie Kościoła katolickiego ▪ kultura w cieniu ideologii 	<p>w latach 1948–1956</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady metod sowie-tyzacji Polski w tym okresie (wyjaśniając znaczenie skrótów-ów PZPR i PRL) ▪ charakteryzuje politykę władz wobec Kościoła katolickiego 	<p>omawia kształtowanie się sytemu partyjnego w Polsce od 1950 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia politykę władz wobec Kościoła katolickiego ▪ charakteryzuje sytuację gospo-darczą Polski w czasach planu sześcioletniego 	<p>omawia władzy w Polsce przez komunistów</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia sytuację gospodarczą Polski w czasach planu sześci-o-letniego
<p>II.4 III.3 IV.1</p>	<p>12. Nowe przejawy zimnej wojny</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ polityka sowiecka po śmierci Stalina ▪ kryzys kubański ▪ ambicje komunistycznych Chin ▪ wojna w Wietnamie ▪ dyktatura Czerwonych Khmerów ▪ nierozwiązany konflikt na Bliskim wschodzie ▪ interwencja sowiecka w Afgani-stanie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny zbudowa-nia muru berlińskiego ▪ posługując się mapką, wymie-nia formy interwencji amery-kańskiej w Wietnamie ▪ posługując się mapką, wskazuje kierunki interwencji sowieckiej w Afganistanie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, dlaczego kryzys ku-bański był zagrożeniem dla po-koju światowego ▪ wymienia założenia i skutki tzw. Wielkiego Skoku w ChRL ▪ charakteryzuje ludobójczą po-lytykę Czerwonych Khmerów w Kambodży ▪ wymienia skutki tzw. wojny sześciodniowej na Bliskim Wschodzie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia założenia i skutki tzw. rewolucji kulturalnej w ChRL ▪ wyjaśnia, dlaczego układ w Camp David nie zakończył konfliktu na Bliskim Wscho-dzie ▪ porównuje interwencję amery-kańską w Wietnamie z inter-wencją sowiecką w Afganistanie
<p>II.3 III.2</p>	<p>13. Przemiany w świecie zachodnim</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na drodze do jedności europejskiej ▪ rozwój integracji europejskiej ▪ następstwa rewolucji naukowo-technicznej ▪ przejawy kultury masowej ▪ bunt młodzieży ▪ ideowe następstwa buntu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ posługując się mapką, wskazuje państwa, które rozpoczęły inte-grację europejską ▪ wyodrębnia dwa pierwsze etapy integracji europejskiej, używa-jąc nazw: Europejska Wspólno-ta Węgla i Stali oraz Europejska Wspólnota Gospodarcza ▪ wymienia główne przejawy buntu młodzieży na Zachodzie w 1968 roku ▪ podaje co najmniej dwa przy-kłady osiągnięć rewolucji naukowo-technicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje rozwój integra-cji europejskiej do 1957 roku ▪ wskazuje na polityczne i kultu-rowe tło integracji europejskiej ▪ charakteryzuje przemiany oby-czajowe określane jako rewolu-cja 1968 roku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje rozwój integra-cji europejskiej do 1987 roku ▪ charakteryzuje wybrane prze-jawy rewolucji naukowo-tech-nicznej ▪ ocenia następstwa rewolucji 1968 roku ▪ analizując tekst źródłowy (frag-ment deklaracji Schumana), określa przesłanki integracji europejskiej

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
III.1 III.4	14. Łagodzenie sowyetyzacji Polski <ul style="list-style-type: none"> ▪ trudny początek „odwilży” ▪ Poznański Czerwiec 1956 roku ▪ oczekiwanie na zmiany ▪ październikowy przełom ▪ kierunki zmian w gospodarce i kulturze ▪ nowe konflikty władz PRL z Kościołem katolickim 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przyczyny i bezpośrednie następstwa protestów społecznych w czerwcu 1956 roku ▪ wskazuje okoliczności powrotu Władysława Gomułki do władzy ▪ podaje przykłady sposobów walki władz PRL z Kościołem katolickim po 1956 roku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie protestów społecznych w czerwcu 1956 roku ▪ wyodrębnia etapy przemian w Polsce w latach 1956–1957 ▪ charakteryzuje zmiany dokonane w Polsce po październiku 1956 roku ▪ charakteryzuje sposoby walki władz PRL z Kościołem katolickim po 1956 roku 	<p>Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje, że Jasnogórskie Śluby Narodu były etapem przełomu w Polsce ▪ ocenia zmiany dokonane w Polsce po październiku 1956 roku ▪ ocenia sposoby walki władz PRL z Kościołem katolickim po 1956 roku
III.5 III.6 IV.2	15. Kryzysowe przesilenie w PRL <ul style="list-style-type: none"> ▪ cienie „małej stabilizacji” ▪ protesty w marcu 1968 roku ▪ stłumienie Praskiej Wiosny ▪ protesty w grudniu 1970 roku ▪ budowa „drugiej Polski” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przyczyny i bezpośrednie następstwa protestów społecznych w marcu 1968 roku ▪ wymienia przyczyny i bezpośrednie następstwa protestów społecznych w grudniu 1970 roku ▪ podaje co najmniej dwa przykłady zmian, jakie dokonały się w życiu Polaków na początku lat siedemdziesiątych XX wieku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje przebieg protestów społecznych w marcu 1968 roku ▪ wyjaśnia, czym była Praska Wiosna i co oznaczała doktryna Breżniewa ▪ charakteryzuje przebieg protestów społecznych w grudniu 1970 roku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje na różne konteksty protestów społecznych w marcu 1968 roku ▪ porównuje przyczyny i skutki interwencji sowieckiej na Węgrzech w 1956 roku oraz stłumienia Praskiej Wiosny w 1968 roku ▪ ocenia polityczne i ekonomiczne skutki protestów społecznych w grudniu 1970 roku
III. CZAS WAŻNYCH ZMIAN				
IV.3 IV.4 V.1	16. Jan Paweł II. Droga do „Solidarności” <ul style="list-style-type: none"> ▪ protesty i opozycja ▪ załamanie gospodarce ▪ pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny ▪ przełomowy pontyfikat 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przyczyny i bezpośrednie następstwa protestów społecznych w czerwcu 1976 roku ▪ omawia okoliczności pielgrzym- 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne przejawy opozycji w Polsce po 1975 roku ▪ omawia przebieg pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny w 1979 roku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje główne przejawy opozycji w Polsce po 1975 roku ▪ ocenia konsekwencje pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny w 1979 roku

<p>IV.3 IV.4 V.1 cd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ od strajków do porozumień społecznych ▪ „czas „Solidarności” ▪ nasilanie konfrontacji 	<p>ki Jana Pawła II do Ojczyzny w 1979 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ określa charakter protestów społecznych w sierpniu 1980 roku ▪ wyjaśnia, że NSZZ „Solidarność” był nie tylko związkiem zawodowym, ale też masowym ruchem społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje pontyfikat Jana Pawła II ▪ wyjaśnia proces powstawania ruchu społecznego „Solidarność” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, jakie znaczenie dla świata miał pontyfikat Jana Pawła II ▪ wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski i dla innych państw miał ruch społeczny „Solidarność” 	
<p>IV.2 V.3 V.4</p>	<p>17. Przebieg i skutki stanu wojennego</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ początek wojny z narodem ▪ pod wojskowa dyktandą ▪ droga do „normalizacji” ▪ wyzwania po stanie wojennym ▪ sowieckie zmiany szansą dla Polaków ▪ utworzenie Komitetu Obywatelskiego 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ określa ramy chronologiczne trwania stanu wojennego ▪ wymienia przejawy stanu wojennego ▪ wymienia bezpośrednie następstwa wprowadzenia stanu wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje rolę Kościoła katolickiego w Polsce w czasach stanu wojennego ▪ wymienia przejawy oporu społeczeństwa po wprowadzenia stanu wojennego ▪ wyjaśnia znaczenie terminu <i>pierestrojka</i> ▪ wyjaśnia, że Komitet Obywatelski reprezentował część umiarkowanej opozycji politycznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia wpływ stanu wojennego na postawy oraz warunki życia Polaków ▪ ocenia rolę pielgrzymek Jana Pawła II do kraju w 1983 i w 1987 roku ▪ charakteryzuje znaczenie programu <i>pierestrojki</i> ▪ wyjaśnia okoliczności powołania Komitetu Obywatelskiego
<p>V.5 V.6</p>	<p>18. Przełomowy 1989 rok</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kontrakt Okrągłego Stołu ▪ wybory do Sejmu i Senatu ▪ wybór gen. Jaruzelskiego na prezydenta PRL – powołanie rządu Tadeusza Mazowieckiego ▪ kierunki dalszych zmian ▪ przyczyzny i przebieg Jesieni Narodów 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia strony uczestniczące w obradach Okrągłego Stołu ▪ postępując się diagramem, omawia układ sił politycznych w Sejmie PRL po czerwcu 1989 roku, ▪ wymienia bezpośrednie następstwa tych wyborów (objęcie urzędu Prezydenta PRL przez gen. Wojciecha Jaruzelskiego oraz powołanie rządu Tadeusza Mazowieckiego) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia najważniejsze decyzje podjęte podczas obrad Okrągłego Stołu ▪ wyjaśnia znaczenie wyborów parlamentarnych z czerwca 1989 roku ▪ charakteryzuje zmiany polityczne w Polsce w drugiej połowie 1989 roku ▪ omawia zasięg terytorialny i główne skutki Jesieni Narodów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ocenia przesłanki obrad Okrągłego Stołu ▪ analizuje zmiany polityczne w Polsce w drugiej połowie 1989 roku ▪ charakteryzuje przebieg Jesieni Narodów, wskazując na rolę polskiej „Solidarności” i nacucia papieża Jana Pawła II
<p>V.7</p>	<p>19. Ocena rządów komunistycznych w Polsce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ problem niesuwerenności 		<p>▪ podaje przykłady faktów świadczących o</p>		<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia przyczyny niesuwerenności ▪ wykazuje, że Polska pod rządami

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
V.7 cd.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sprawowanie władzy ▪ zmiany gospodarcze ▪ nowe społeczeństwo ▪ sytuacja kultury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ cząych o tym, że Polska pod rządami komunistów była państw niesuwerennym ▪ wykorzystując wskaźniki podane w tabelce, ocenia sytuację gospodarczą PRL na tle innych państw europejskich ▪ wykorzystując wskaźniki podane w tabelce, określa kierunki przemian struktury ludności według źródła utrzymania 	<p>Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ności Polski po 1945 roku ▪ analizując schemat, wyjaśnia mechanizm kryzysów władzy w Polsce pod rządami komunistów ▪ omawia zmiany w strukturze społecznej Polski po 1945 roku ▪ podaje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w kulturze polskiej po 1945 roku 	<p>Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mi komunistów była państwem niesuwerennym ▪ ocenia skutki zmian gospodarczych w Polsce pod rządami komunistów ▪ charakteryzuje wybrane zmiany w kulturze polskiej po 1945 roku ▪ wyodrębnia główne czynniki i chronologiczne w dziejach Polski pod rządami komunistów
V.8 V.10	<p>20. Pierwsze lata polskiej transformacji</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pierwsze powszechne wybory prezydenckie (Lech Wałęsa głową państwa) ▪ przejawy niestabilności sceny politycznej ▪ w stronę gospodarki rynkowej ▪ skutki zmian ekonomicznych ▪ pierwsze demokratyczne wybory parlamentarne ▪ Aleksander Kwaśniewski nowym prezydentem 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwiska dwóch pierwszych Prezydentów RP, wskazując, przez jakie ugrupowania polityczne byli oni wysunięci ▪ wyjaśnia znaczenie terminu <i>lustracja</i> ▪ wymienia główne założenia tzw. planu Balcerowicza 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia przebieg pierwszych powszechnych wyborów prezydenckich ▪ wyjaśnia okoliczności upadku rządu Jana Olszewskiego ▪ charakteryzuje główne założenia oraz bezpośrednie efekty tzw. planu Balcerowicza ▪ porządkuje chronologicznie główne etapy zmian politycznych (od pierwszych powszechnych wyborów prezydenckich do uchwalenia Konstytucji RP) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje niestabilność polskiej sceny politycznej w pierwszych latach transformacji ▪ przedstawia i uzasadnia własne stanowisko wobec problemu lustracji ▪ ocenia gospodarce i społeczne skutki tzw. planu Balcerowicza
VI.3	<p>21. Ustrój państwa według Konstytucji RP</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rola i treść preambuły ▪ organizacja i funkcje Sejmu oraz Senatu ▪ proces legislacyjny ▪ kompetencje Prezydenta RP 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, czym jest preambuła ▪ wymienia organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej w Polsce ▪ postępując się schematem, omawia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępując się schematem, omawia główne funkcje Sejmu i Senatu ▪ różni trzy rodzaje większości w głosowaniach parlamentarnych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje preambułę do Konstytucji RP ▪ omawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce ▪ postępując się schematem, omawia

VI.3 cd.	<ul style="list-style-type: none"> z zasady powoływania i kompetencje Rady Ministrów organizacja władzy sądowniczej 	<p>wia główne funkcje Sejmu</p> <ul style="list-style-type: none"> postępując się schematem, omawia główne kompetencje Prezydenta RP 	<ul style="list-style-type: none"> postępując się schematem, omawia główne kompetencje i zadania Rady Ministrów wyjaśnia, na czym powinna polegać niezawisłość sądów w Polsce 	<p>wia procedury powoływania Rady Ministrów</p>
IV. CORAZ BLIŻEJ WSPÓLCZESNOŚCI				
VI.2	22. Polska na przełomie XX i XXI wieku			
<ul style="list-style-type: none"> wybory parlamentarne w 1997 roku reformowanie państwa problemy gospodarcze i społeczne druga kadencja Aleksandra Kwaśniewskiego wybory parlamentarne w 2001 roku podwójna wygrana PiS w wyborach w 2005 roku (Lech Kaczyński – Prezydentem RP) 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwiska dwóch kolejnych Prezydentów RP, wskazując, przez jakie ugrupowania polityczne byli oni wysunięci postępując się diagramami, omawia wyniki wyborów do Sejmu w latach 1997, 2001 i 2005 podaje nazwy czterech reform wprowadzonych przez rząd Jerzego Buzka 	<ul style="list-style-type: none"> postępując się diagramami, porównuje wyniki wyborów do Sejmu w 1997, 2001 i 2005 roku porządkuje chronologicznie główne etapy zmian politycznych w latach 1997–2005 podaje przykłady korzystnych i niekorzystnych zmian w Polsce w latach 1997–2005 	<ul style="list-style-type: none"> postępując się diagramami, analizuje wyniki wyborów do Sejmu w 1997, 2001 i 2005 roku omawia przebieg i wyniki wyborów prezydenckich w 2000 i 2005 roku ocenia wybrane zjawiska życia publicznego w Polsce w latach 1997–2005 	
VII.3	23. Samorząd terytorialny w Polsce			
<ul style="list-style-type: none"> organizacja samorządu terytorialnego źródła finansowania zadań samorządu terytorialnego obszary zadań różnych szczebli samorządu terytorialnego referendum lokalne jako forma demokracji bezpośredniej 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega trój-szczeblowy system samorządu terytorialnego sytuuje przynależność swojej miejscowości w tym systemie (gmina, powiat, województwo) rozdzielnia organy stanowiące i organy wykonawcze samorządu terytorialnego wymienia przykłady zadań samorządu gminnego 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przykłady zadań samorządu powiatowego i gminnego wyjaśnia kompetencje organów stanowiących i organów wykonawczych samorządu terytorialnego podaje główne źródła finansowania zadań samorządu terytorialnego rozdzielnia dwa rodzaje referendów lokalnych 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje zadań samorządu terytorialnego i przyporządkowuje tym zadaniom właściwe źródła finansowania charakteryzuje procedury przeprowadzania referendum lokalnego 	
VI.1 VI.4	24. Polska w nowym ładzie międzynarodowym			
<ul style="list-style-type: none"> zjednoczenie Niemiec rozpad ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> postępując się mapką, omawia otoczenie polityczne Polski po 	<ul style="list-style-type: none"> omawia okoliczności zjednoczenia Niemiec i rozpadu ZSRS 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje następstwa traktatu w Maastricht 	

Nr z Podst. progr.	Temat i główne zagadnienia	Wymagania		
		poziom podstawowy	poziom rozszerzający	poziom dopełniający
VI.1 VI.4 cd.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ inne zmiany na mapie Europy ▪ rozszerzanie NATO, zwiększenie bezpieczeństwa Polski ▪ utworzenie Unii Europejskiej ▪ Polska w UE ▪ agresywna polityka Rosji ▪ Polska na wschodniej flance NATO 	<p>Uczeń:</p> <p>1993 roku</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski ma przynależność do NATO ▪ postępując się wybranymi przykładami, wyjaśnia, jak zmieniła się sytuacja Polski po przystąpieniu do Unii Europejskiej 	<p>Uczeń spełnia wymagania podstawowe, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje Artykuł 5 Traktatu Północnoatlantyckiego ▪ postępując się tabelką, omawia kompetencje głównych organów Unii Europejskiej ▪ wyjaśnia znaczenie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej ▪ postępując się mapkami, omawia etapy rozszerzania NATO oraz Unii Europejskiej 	<p>Uczeń spełnia wymagania rozszerzające, a ponadto:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje, że polityka Rosji stała się zagrożeniem dla bezpieczeństwa i pokoju w Europie ▪ ocenia skutki obecności Polski w Unii Europejskiej
VII.1 VII.2	<p>25. W cieniu katastrofy smoleńskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przyspieszone wybory parlamentarne w 2007 roku ▪ spory na szczytach władzy ▪ wyzwania ekonomiczne (problem dostaw gazu) ▪ katastrofa smoleńska ▪ reakcje na katastrofę ▪ badanie przyczyn katastrofy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępując się diagramem, omawia wyniki wyborów do Sejmu w 2007 roku ▪ wyjaśnia, dlaczego zbudowany został gazoport w Swinoujściu ▪ omawia okoliczności katastrofy smoleńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępując się diagramami, porównuje układ sił politycznych w Sejmie w latach 2005 i 2007 ▪ podaje przykłady sporów politycznych w Polsce w latach 2007–2010 ▪ omawia sytuację w kraju bezpośrednio po katastrofie smoleńskiej ▪ przedstawia oficjalne ustalenia przyczyn katastrofy smoleńskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje układ sił politycznych w Polsce po wyborach do Sejmu w 2007 roku ▪ analizuje fragment „Oświadczenia posłów i senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie uczczenia pamięci Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i członków Jego Delegacji – ofiar katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem” ▪ ocenia znaczenie katastrofy smoleńskiej dla państwa polskiego
VIII.1 VIII.2	<p>26. Po katastrofie smoleńskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wybory prezydenckie (zwycięstwo Bronisława Komorowskiego) ▪ wybory parlamentarne w 2011 roku ▪ podziały polityczne w kraju ▪ podwójna wygrana PiS w wyborach 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia nazwiska dwóch kolejnych Prezydentów RP, wskazując, przez jakie ugrupowania polityczne byli oni wysunięci 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia okoliczności i konsekwencje wyborów prezydenckich w 2010 roku ▪ postępując się diagramami, porównuje wyniki wyborów do 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje przemiany polityczne w Polsce w latach 2010–2015 ▪ omawia wybrane przejawy niepokoju społecznego w kraju,

<p>VII.1 VII.2 cd.</p>	<p>w 2015 roku (Andrzej Duda – Prezydentem RP)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ postępując się diagramami, omawia wyniki wyborów do Sejmu w 2011 i 2015 roku ▪ podaje przykłady kontrowersyjnych zjawisk w polskim życiu publicznym w latach 2010–2015 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sejm w 2011 i 2015 roku wyjaśnia, jakie zmiany w systemie emerytalnym zostały wprowadzone z inicjatywy rządu w 2012 roku ▪ wyjaśnia, na czym polegało podwójne zwycięstwo PiS w 2015 roku 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazując ich źródła ocenia przesłanki i skutki zmian w systemie emerytalnym 	
<p>V.9 VII.5</p>	<p>27. Być obywatel, być Polakiem</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ droga do społeczeństwa obywatelskiego ▪ formy aktywności społecznej ▪ mniejszości narodowe i etniczne w Polsce ▪ główne skupiska Polaków na świecie 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady aktywności społecznej Polaków po 1989 roku ▪ wyjaśnia, z jakim szczególnym prawem łączy się status organizacji pożytku publicznego ▪ postępując się mapką, wskazuje państwa, w których znajdują się największe skupiska Polaków 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia czynniki sprzyjające oraz niesprzyjające rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego w Polsce ▪ charakteryzuje wybrane przykłady społeczeństwa obywatelskiego w Polsce ▪ wyjaśnia, do których zbiorowisk Polaków poza krajem powinien być używany termin <i>Polonia</i> ▪ wyjaśnia, komu przysługują Karta Polaka 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ uzasadnia znaczenie wolontariatu dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego ▪ wymienia główne mniejszości narodowe i etniczne w Polsce ▪ wyjaśnia przyczyny obecności licznych skupisk Polaków na świecie ▪ wyjaśnia, jakie prawa daje jej posiadaczowi Karta Polaka
<p>VII.4 VII.6</p>	<p>28. Wyzwania integracyjne i informatyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kierunki zmian prawnych w UE w latach 2004–2007 ▪ znaczenie brexitu ▪ polityka klimatyczna UE ▪ przesłanki rewolucji informatycznej ▪ społeczeństwo upowszechnienia technik cyfrowych ▪ gospodarce i kulturowe upowszechnienie technik cyfrowych 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polegał brexit ▪ określa, jaki jest główny cel polityki klimatycznej UE ▪ podaje przykłady zastosowań technik cyfrowych ▪ podaje przykłady wpływu technik cyfrowych na życie jednostek i społeczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, czego dotyczył traktat Lizboński ▪ charakteryzuje główne metody wdrażania polityki klimatycznej UE ▪ wyjaśnia, dlaczego ważne jest nieuleganie manipulacji stosowanej za pomocą mediów cyfrowych ▪ podaje przykłady wpływu technik cyfrowych na sferę gospodarki i kultury ▪ charakteryzuje jeden z tych przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykazuje, że brexit miał duże znaczenie dla dalszego funkcjonowania UE ▪ analizuje założenia i metody wdrażania polityki klimatycznej UE ▪ postępując się diagramem, wyjaśnia, dlaczego Internet nazywany jest medium socjoaktywnym ▪ ocenia wybrane przejawy następstw upowszechnienia technik cyfrowych